

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Departament Ubezpieczeń Społecznych
Zastępca Dyrektora
Eliza Wiśniewska

DUS-II.055.18.2022.CG
Warszawa, dnia 5 stycznia 2023 r.

Szanowni Państwo,

działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), w związku z petycją złożoną przez obie organizacje związkowe w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej w dniu 19 października 2022 r. w sprawie:

- uchylenia wygasającego charakteru emerytur pomostowych – poprzez usunięcie przepisu art. 4 pkt 5 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych¹,
- poszerzenia katalogu prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, stanowiących załączniki nr 1 i 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, uprzejmie przedstawiam, co następuje.

Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych zaczęła obowiązywać w dniu 1 stycznia 2009 r. W ustawie tej, dążąc do realizacji jednego z założeń reformy ubezpieczeń społecznych, tj. stopniowej likwidacji możliwości wcześniejszego przechodzenia na emeryturę, przyjęto zasadę, że emerytury pomostowe przysługują tylko tym osobom, które przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywały pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na podstawie dotychczasowych przepisów, ewentualnie pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych. Przyjęcie takiego wymogu spowodowało to, że emerytury pomostowe mają charakter wygasający.

Spełnienie postulatu uchylenia wygasającego charakteru emerytur pomostowych oznaczałoby uchylenie przepisu pkt 5 art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, czyli warunku dotyczącego wykonywania pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze przed dniem 1 stycznia 1999 r.

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 1340, z późn. zm.

Do końca 2021 r. resort rodziny pracy i polityki społecznej przedstawiał negatywne stanowisko w tej kwestii – podnosząc przede wszystkim konstytucyjność tego warunku, potwierdzoną trzykrotnie w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego (zwłaszcza w wyroku z dnia 16 marca 2010 r. Sygn. akt K 17/09²) oraz występującą w ustawie o emeryturach pomostowych instytucję rekompensat.

W 2022 r. resort, dostrzegając wagę argumentów zgłaszanych na forum Rady Dialogu Społecznego (przede wszystkim w trakcie prac Zespołu Problemowego do spraw Ubezpieczeń Społecznych RDS), w tym również tych, które uzasadniają ww. petycję, zaczął prowadzić analizy (przy współpracy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych) dotyczące możliwości uwzględnienia postulatu uchylenia wygasającego charakteru emerytur pomostowych.

W analizach tych (które nadal trwają), brane są pod uwagę zarówno aspekty prawne, finansowe, jak i te, które dotyczą skali zjawiska wykonywania prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1-3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Pragnę ponadto zaznaczyć, że w trakcie posiedzenia Zespołu Problemowego do spraw Ubezpieczeń Społecznych RDS w dniu 7 grudnia 2022 r. strona rządowa zaproponowała również zorganizowania spotkania roboczego (o charakterze eksperckim) w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej z przedstawicielami partnerów społecznych i z udziałem Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – Państwowego Instytutu Badawczego, dotyczącego postulatu uchylenia wygasającego charakteru emerytur pomostowych oraz przeglądu grup zaliczonych i pretendujących do wykazów prac w szczególnych warunkach i o szczególnym charakterze. Spotkanie to zostało wstępnie zaplanowane na dzień 24 stycznia 2023 r. Tym samym na spotkaniu tym będzie również poruszana kwestia zasadności drugiego postulatu przedstawionego w petycji.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku

Eliza Wiśniewska
Zastępca Dyrektora
Departamentu Ubezpieczeń Społecznych
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

² W którym orzekł m. in., że art. 4 pkt 5 ustawy o emeryturach pomostowych w zakresie, w jakim przyznaje prawo do emerytury pomostowej wyłącznie pracownikom, którzy wykonywali prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przed dniem 1 stycznia 1999 r., jest zgodny zarówno z zasadą zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa, jak i z zasadą ochrony praw nabytych wynikającymi z art. 2 Konstytucji oraz z zasadą równości wynikającą z art. 32 ust. 1 Konstytucji. Zob. również wyroki TK z 25 listopada 2010 r. Sygn. akt K 27/09 oraz z 3 marca 2011 r. Sygn. akt K 23/09.